

been regulated within the institution of limited sanity. And in this aspect, the study of foreign experience in the legislative regulation of this institution is necessary.

The purpose of the study is to study the rules of foreign criminal law, which determine the features of criminal liability of persons with mental anomalies, and compare them with the relevant rules of criminal law of Ukraine.

Among the countries whose criminal law provides for limited sanity for persons with mental anomalies, there are two conditional approaches to the criminal liability of persons with mental anomalies (mental disorders) in accordance with the legal family: England-American and Romano-Germanic. In the vast majority of countries of the Romano-Germanic legal family, whose criminal law defines the specifics of the responsibility of persons with mental anomalies (limited sanity), criteria such as medical (mental anomaly or disorder) and psychological (lack of awareness and / or control of their actions). The criminal law of the England-American legal family does not have a clear definition of the concept, criteria and consequences of the state of limited sanity in the subject of the crime. The criminal legislation of Ukraine on determining the features of criminal liability of persons with mental anomalies in the form of their legislative definition corresponds to the legislation of the Romano-Germanic legal family.

The legal criterion of limited sanity, which is defined in the theory of criminal law, should be called psychological, because it is an intellectual-volitional manifestation of behaviour, not legal. It may be legal to establish a medical and psychological criterion of limited sanity in the relevant norm with an emphasis on the criminal consequences that will have a mental anomaly on the criminal liability of such an entity.

Key words: mental abnormalities, mental disorders, limited sanity, the subject of a crime, foreign criminal legislation, criteria of limited sanity.

DOI: 10.33663/0869-2491-2021-32-424-432

УДК.343.15.

Н. Л. ДРОЗДОВИЧ,

кандидат юридичних наук*

ORCID: 0000-0002-0519-6909

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ДОКАЗІВ СУДОМ КАСАЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ: СУЧАСНА ПРАКТИКА

У статті аналізуються питання доказування у кримінальному провадженні в аспекті оцінки доказів касаційним судом. Констатується, що в суді касаційної інстанції має місце оцінка доказів, яка як вид судової діяльності має свої особливості через призму специфіки касаційного перегляду. Наводяться аналітичні дані судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Викладено результати дослідження постанов касаційного суду, які найбільше демонструють здійснення оцінки доказів цією судовою інстанцією, а саме, рішення, якими реалізовано повноваження щодо скасування судових рішень і закриття кримінального провадження, а також зміни вироків місцевих судів та ухвал судів апеляційної інстанції у зв'язку із необхідністю виключення окремих доказів. Зроблено висновок, що оцінка доказів касаційним судом наводиться у формі «перевірки оцінки», що є особливою формою реалізації принципу вільної оцінки доказів.

Ключові слова: оцінка доказів, суд касаційної інстанції, допустимість доказів, виключення доказів, закриття кримінального провадження, «перевірка оцінки».

* **Drozdovych Nadiia**, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.)

© Н. Л. Дроздович, 2021

Дроздович Н.Л. Особенности оценки доказательств судом кассационной инстанции: современная практика

В статье анализируются вопросы доказывания в уголовном производстве в аспекте оценки доказательств кассационным судом. Констатируется, что в суде кассационной инстанции осуществляется оценка доказательств как вид судебной деятельности, который имеет свои особенности через призму специфики кассационного пересмотра. Приведены аналитические данные современной судебной практики Кассационного уголовного суда в составе Верховного Суда. Изложены результаты исследования постановлений кассационного суда, наиболее демонстрирующие осуществление оценки доказательств этой судебной инстанцией, а именно решения, которыми реализованы полномочия по отмене судебных решений и закрытия уголовного производства, а также по изменению приговоров местных судов и определений судов апелляционной инстанции в связи с необходимостью исключения отдельных доказательств. Сделан вывод, что оценка доказательств кассационным судом производится в форме «проверки оценки», что является особой формой реализации принципа свободной оценки доказательств.

Ключевые слова: оценка доказательств, суд кассационной инстанции, допустимость доказательств, исключение доказательств, закрытие уголовного производства, «проверка оценки».

Drozdovych Nadiia. Peculiarities of assessing evidence by the cassation court: contemporary judicial practice

This article is devoted to the matters of providing evidence in criminal proceedings in the aspect of evidence assessment by the cassation court. The article states that evidence assessment takes place in the cassation court as a form of judicial activity that does not contradict and does not conflict with the norms of criminal procedural law concerning the powers of a cassation court to revise court rulings only within the scope of the matter of law. This article describes the results of an analysis of CCC SC rulings, which demonstrate most vividly the assessment of evidence by the court of this instance. The reasons for reversal of court rulings and for closing criminal proceedings, which overwhelmingly concern inadequate evidence assessment by courts of lower instances for the purpose of determining their quality (admissibility) and content, were analyzed. As a result, a conclusion was drawn that the cassation court assesses evidence in the form of “assessment check”, which is a special form of implementing the principle of free assessment of evidence.

Key words: evidence assessment, cassation court, admissibility of evidence, exclusion of evidence, closure of a criminal proceeding, “assessment check”.

Вступ. За логікою побудови процесуальної форми оцінка доказів не завершується розглядом кримінального провадження по суті, а триває і на стадіях перегляду, що вважається цілком природним. Незважаючи на те, що касація передбачає перегляд виключно формальної сторони справи на предмет визначення легальності провадження та рішення у справі, касаційне провадження, насамперед перегляд судових рішень, є різновидом судової діяльності, а вона завжди супроводжується процесом оцінювання, в даному випадку доказів. І така діяльність неможлива без процесу зіставлення та порівняння оцінки доказів, проведеної судами нижчого рівня. Зрозуміло, що характер такої оцінки доказів має свою специфічну природу, зумовлену стадією кримінального провадження й відповідно повноваженнями та межами перегляду судових рішень, визначених законом. Перевіряючи законність та обґрунтованість судових рішень, неможливо повністю абстрагуватися від доказової бази. Висновки суду про доведеність винуватості чи кваліфікацію ґрунтуються на доказах, а отже, передбачають їх оцінку.

Питання доказування у кримінальному провадженні є центральною темою наукових досліджень у науці кримінального процесу, і очевидність цього зумовлена тим, що саме ця тематика становить зміст кримінальної процесуальної діяльності. Незалежно від сфери наукових інтересів корифеї процесуальної науки, такі як Ю.П. Алєнін, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошовий, А.Я. Дубінський, В.К. Лисиченко, М.М. Михєєнко, В.Т. Нор, М.А. Погорєцький, С.М. Стахівський, Д.Б. Сергєєва, Н.В. Сибільова, М.І. Сірий, В.М. Тергишник, В.П. Шибіко, М.Є. Шумило та ін. завжди зверталися до окресленої теми. Натомість проблеми доказування, й зокрема оцінки доказів у суді касаційної інстанції, не є достатньо розробленими та дослідженими. Водночас такий напрям наукового інтересу має свою **актуальність** з огляду на специфіку реалізації загальних засад кримінального провадження саме на стадії касаційного перегляду судових рішень. Наведеним зумовлені **мета і завдання** даного дослідження, що передбачає з'ясування можливостей (процесуальних і доктринальних) проведення оцінки доказів у ході касаційного провадження, обсяги та межі такої оцінки, а також характеристику практичного застосування положень про оцінку доказів касаційним судом на прикладах судової практики суду цієї інстанції.

Виклад основного матеріалу. Із аналізу судової практики Касаційного кримінального суду Верховного Суду (далі – ККС ВС) убачається, що особливості здійснення оцінки доказів судом цієї інстанції найбільш показово демонструються у постановках, у яких реалізовано повноваження щодо скасування судових рішень і закриття кримінального провадження, а також зміни вироків місцевих судів та ухвал судів апеляційної інстанції у зв'язку із необхідністю виключення окремих доказів.

Серед наведеного найбільш широкий аспект щодо оцінки доказів ККС ВС проявляється у випадку скасування судових рішень і закриття кримінального провадження, коли не встановлено достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпані всі можливості їх отримати (п. 3 ч. 1 ст. 284 Кримінально процесуального кодексу України, далі – КПК). Йдеться про те, що вища судова інстанція у процесі оцінки доказів, хоча й у межах касаційного перегляду, визнала неправильно оцінку доказів, здійснену судами першої та апеляційної інстанцій, а відтак у результаті власної переоцінки доказів ухвалила протилежне за змістом і суттю рішення у кримінальному провадженні.

Чи прийнятною є така ситуація з доктринальної точки зору? Адже умови оцінювання доказів, а саме повнота реалізації засад кримінального провадження в ході судового розгляду в суді першої інстанції, апеляційного суду чи в касації є принципово різними.

У пошуках відповіді слід звернутися до наукових джерел, у яких досліджується правова природа касаційного провадження на основі системно-структурного методу з урахуванням усіх норм та інститутів кримінального процесуального закону. Квінтесенцією таких робіт є висновки про те, що суд касаційної інстанції обмежений у безпосередньому дослідженні доказів, однак це не вказує на відсутність ознак цього процесу взагалі на вказаній стадії кримінального процесу, оскільки на сьогодні «чистої» моделі касаційного провадження, взагалі без дослідження доказів, не існує в жодній країні світу¹.

Також аргументом слугують і усталені законодавчі положення щодо повноважень касаційного суду щодо скасування судових рішень і закриття кримінального провадження (п. 3 ст. 436 КПК).

На підтвердження зазначених тез свідчить і судова практика ККС ВС, вектор якої поступово прямує до збільшення випадків скасування цим судом переглядуваних судових рішень та ухвалення рішення про закриття кримінального провадження у зв'язку із невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпанням можливостей їх отримати.

За таких обставин дослідження характеру оцінки доказів зумовлює аналіз причин, які стали підставами для визнання неналежною оцінки доказів судами нижчих інстанцій. І таких причин виявлено декілька. А саме, у ряді кримінальних проваджень причиною скасування судових рішень і закриття їх з наведеної вище підстави стала констатація колегією суддів того, що винуватість осіб судами попередніх інстанцій обґрунтовувалася недопустимими доказами, отриманими в результаті істотних порушень прав та свобод людини².

В інших прикладах з судової практики ККС ВС мало місце визнання не всіх доказів окремо недопустимими з різних причин, а одного із них, а в подальшому – і решти на підставі доктрини «плоди отруйного дерева»³. Водночас у постанові від 22 травня 2019 р. має місце комбінація причин скасування судових рішень і закриття кримінального провадження на підставі п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК, а саме, визнання окремих із них недопустимими, а частини – недостовірними, оскільки відсутня узгодженість їх змісту⁴.

Що ж стосується решти постанов ККС ВС про закриття кримінального провадження, то вони свідчать про оцінку цим судом змісту доказів, а не їх форми, як у попередніх прикладах. Зокрема, у постанові ККС ВС від 29 березня 2018 р. окрім допустимості, дана також оцінка таких критеріїв доказів, як їх належність та достатність (якісний і кількісний критерій)⁵.

Урешті-решт, колегією суддів об'єднаної палати ККС ВС від 25 листопада 2019 р. хоча й вирішувалося питання про імперативність п. 6 ч. 2 ст. 242 КПК щодо призначення експертизи у кожному кримінальному провадженні для визначення розміру збитків, завданих кримінальним правопорушенням, проте вироки судів першої та апеляційної інстанцій визнано такими, що не відповідають вимогам статей 94, 370, 374, 412 КПК, а вина двох осіб у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 185 КК, не підтверджується доказами, які були безпосередньо досліджені судами нижчих інстанцій у судовому засіданні. Таке рішення ґрунтується на тому, що єдиним доказом на підтвердження розміру матеріальних збитків, завданих ТОВ протиправними діями засуджених, стали довідки зазначеного товариства: від 27 вересня 2017 р. № 66 про вартість 1 кг насіння соняшнику станом на 27 вересня 2017 р. та від 11 жовтня 2017 р. про вихід насіння та його грошову вартість. Сторона обвинувачення ні під час досудового розслідування, ні в ході судового провадження не зверталася до суду в порядку ст. 243 КПК про залучення експерта для визначення вартості насіння соняшнику і визначення розміру завданих ТОВ матеріальних збитків. Суд першої інстанції визнав, що дії слідчого з відокремлення насіння соняшнику від суцвіть із зважуванням, оформлені протоколом огляду місця події, який, як і довідка ТОВ про вартість насіння соняшнику, є належним і достатнім доказом розміру шкоди. Очевидно, що для встановлення розміру збитків має значення встановлення сорту рослини соняшнику, його якості. Об'єднана палата дійшла висновку, що за таких обставин тільки шляхом залучення експерта і на підставі його висновку у цьому кримінальному провадженні могла бути встановлена вартість викраденого майна та

розмір матеріальних збитків. На порушення вимог п.6 ч.2 ст.242 КПК сторона обвинувачення не вчинила процесуальних дій із залучення експерта. Таким чином, суди першої та апеляційної інстанцій належним чином не встановили такий елемент складу злочину, як розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Надані стороною обвинувачення, досліджені й оцінені судами першої та апеляційної інстанцій докази не є належними і достатніми, щоб зробити висновок про вартість майна, яке було предметом замаху на крадіжку, у вчиненні якого обвинувачувалися особи, та про розмір матеріальної шкоди. Об'єднана палата підсумувала, що в матеріалах провадження відсутні належні, допустимі й достатні докази вчинення кримінального правопорушення засудженими, що є істотним порушенням і зумовлює скасування судових рішень через відсутність установленого розміру шкоди, завданої злочиним. За таких обставин прийнято рішення про скасування судових рішень та про закриття кримінального провадження на підставі п.3 ч.1 ст.284 КПК у зв'язку з невстановленням достатніх доказів для доведення їхньої винуватості в суді і вичерпанням можливості їх отримати⁶.

Окрім розглянутих проваджень оцінки доказів касаційним судом, цікавою є його практика щодо зміни судових рішень у процесі касаційного перегляду. Зокрема, показовими є приклади судових рішень, якими змінено вирок місцевих судів та ухвали судів апеляційної інстанції у зв'язку із необхідністю виключити з них посилання на окремі докази. Досі мають місце посилання на явку з повинною особи у разі, коли провадження відбувалося відповідно до процедурою КПК 1960 р. Так, у постанові ККС ВС від 28 березня 2019 р. під час касаційного перегляду вироку Апеляційного суду Полтавської області від 09 червня 2005 р. констатовано безпідставність посилання в ньому на явку з повинною, оскільки права підозрюваного на захист йому роз'яснювалися лише наступного дня. У зв'язку із тим, що зазначений доказ був отриманий без роз'яснення особі права на захист ККС ВС зазначене порушення визнав підставою для зміни вироку апеляційного суду. При цьому у рішенні міститься обґрунтування того, що вказаний вирок підлягає саме зміні, а не скасуванню, як про це йшлося у касаційній скарзі захисника⁷.

Інші приклади з судової практики ККС ВС з указаного питання стосуються кримінального процесуального провадження за КПК 2012 р. і переважно пов'язані із істотним порушенням вимог цього Кодексу.

А саме, у кримінальному провадженні № 567/548/15-к, здійснюючи касаційний перегляд вироку апеляційного суду, ККС ВС встановив, що серед доказів на підтвердження винуватості особи суд апеляційної інстанції у мотивувальній частині вироку також послався на висновок криміналістичної експертизи щодо змісту розмов, наявних у файлах цифрового диктофона. Згідно з матеріалами кримінального провадження зазначений диктофон заявником додано до заяви про вимагання у нього грошей засудженим, поданої до ВВБ у Рівненській області ДВБ МВС України. На диктофон потерпілий особисто записував розмови з засудженим. Враховуючи, що аудіозаписи розмов на диктофоні отримані органом досудового розслідування в не передбаченому КПК України порядку, висновок криміналістичної експертизи щодо запису на вказаному диктофоні є недопустимим доказом. За таких обставин колегія касаційного суду визнала, що вирок апеляційного суду підлягає зміні шляхом виключення з його мотивувальної частини посилання на висновок криміналістичної експертизи № 1377/1378/1379 від 17 квітня 2015 р. як доказ. При цьому виключення із доказової бази зазначеного

доказу жодним чином не впливає на правильність висновків суду про вчинення особою кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 189 КК України⁸.

Таким чином, підставою для відповідних змін судових рішень стало визнання доказу недопустимим у зв'язку із його отриманням у непроцесуальний спосіб, а саме, використання приватного аудіозапису.

Також підставою для виключення касаційним судом із доказової бази ряду доказів стало порушення вимог частин 1, 6 ст. 228 КПК щодо порядку проведення впізнання особи та дотримання гарантій прав обвинуваченого в ході цієї слідчої дії у зв'язку із тим, що попередньо мало місце впізнання за фотознімками⁹.

Повертаючись до предмета аналізу судової практики з питань особливостей оцінки доказів касаційним судом та причин виключення із судових рішень нижчих судів посилань на окремі докази, слід зазначити і про таку підставу, як порушення порядку оформлення результатів збирання доказів стороною обвинувачення. Зокрема, йдеться про вимоги ч. 12 ст. 290 КПК, яка фактично передбачає кримінальну процесуальну санкцію стосовно сторін кримінального провадження, яка реалізується у разі невиконання ними обов'язку щодо відкриття матеріалів. У справі № 649/1028/15-к встановлено, що про постанову прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД) було відомо стороні обвинувачення на час звернення до суду з обвинувальним актом, проте вона не була долучена до матеріалів кримінального провадження і не надавалася стороні захисту при відкритті матеріалів. Лише під час апеляційного перегляду з цих документів було знято гриф секретності та апеляційний суд ознайомив з її змістом учасників кримінального провадження. Ще ряд ухвал слідчого судді апеляційного суду у даному провадженні стороні захисту не надавався на стадії завершення досудового розслідування. За таких обставин ККС ВС дійшов висновку про необхідність виключення з судових рішень посилання на матеріали, отримані в результаті НСРД, як на докази, що, однак, не впливає на доведеність винуватості особи, кваліфікацію його дій та розмір призначеного покарання¹⁰.

Окрім того, виключення ККС ВС із судових рішень судів нижчих інстанцій посилання на певні докази зумовлювалося неправильним розумінням джерел доказів. Так, у провадженні № 135/1530/16-к апеляційний суд, обґрунтовуючи доведеність винуватості особи, послався як на доказ на показання обвинуваченого під час проведення судово-психіатричної експертизи, які розцінив як зізнання. Водночас ККС ВС зазначив, що одним із методів психологічного дослідження є клініко-психологічне інтерв'ю (бесіда), під час якого експерт встановлює контакт з особою та з'ясовує інформацію, необхідну для формування висновку. Перед початком інтерв'ю особа не попереджається про можливість відмовитися від давання показань та не відповідає на запитання. Тож показання особи, надані експерту під час проведення судово-психіатричної експертизи, є недопустимими як доказ. За таких обставин колегія суддів дійшла висновку про необхідність виключення з судових рішень посилання на пояснення особи, надані нею під час проведення судово-психіатричної експертизи, як на доказ, що не впливає на доведеність її винуватості, кваліфікацію дій, вид та розмір призначеного покарання. І судові рішення залишено без зміни¹¹.

Попри все, з наведеної нечисленної судової практики зміни ККС ВС рішень судів нижчих інстанцій у зв'язку із виключенням доказів убачається, що основною підставою для прийняття таких рішень судом касаційної інстанції була констатація неправильної оцінки доказів у частині визнання їх недопустимими, оскільки

їх якість не відповідає вимогам процесуальної форми. А саме, окремі із доказів належало визнати недопустимими з огляду на:

- недодержання порядку їх отримання (приватний аудіозапис);
- порушення порядку проведення слідчих дій (впізнання по фото і особисто);
- порушення права на захист під час проведення слідчих дій (впізнання без захисника);
- невиконання вимог щодо оформлення доказів та їх відкриття (ст. 290 КПК);
- неправильне визначення джерела доказів (пояснення в ході експертизи).

Таким чином, ККС ВС у процесі власної оцінки доказів у межах касаційного перегляду здійснював її з точки зору допустимості доказів, тобто перевірки їх відповідності формальним вимогам процесуального закону, не вдаючись до перевірки змісту доказів, що цілком відповідає завданням касаційного перегляду, який має відмінності в реалізації загальних засад кримінального провадження на цій стадії порівняно з оцінкою, яка здійснюється в судах першої та апеляційної інстанцій.

Водночас якість доказів у процесі доказування характеризується не лише формальним критерієм (допустимість), а і їх змістом.

Натомість питання їх достовірності було предметом оцінки в постанові від 19 вересня 2019 р., якою визнано слушними доводи сторони захисту про необхідність визнання недопустимими доказами чохла до мобільного телефона, а також протоколів його огляду та пред'явлення для впізнання потерпілій. Так, під час пред'явлення для впізнання чохла (бампера) потерпіла лише припустила, що він може належати її мобільному телефону, вказала на відсутність деяких складових частин. Тобто сторона обвинувачення не довела, для якої моделі мобільного телефона вказаний чохол (бампер) призначений та чи підходить він до телефона потерпілої. Тому із судових рішень ККС ВС виключив посилання на вказаний вище речовий доказ та на протоколи його огляду й пред'явлення для впізнання як на докази винуватості засуджених¹².

Висновки. Перспективи досліджень. Усі викладені судові рішення касаційного суду є свідченням того, що перевірка оцінки доказів можлива лише шляхом повторної перевірки логічних підстав вироку, повноти та відповідності доказів у справі тій оцінці, яку провели суди першої та апеляційної інстанцій. А отже, оцінка доказів касаційним судом проводиться у формі «перевірки оцінки», що є особливою формою реалізації принципу вільної оцінки доказів. З огляду на це дослідження у даному напрямі є перспективними, оскільки якісну оцінку доказів зумовлює лише індивідуальний та гнучкий аналіз, у межах процесуальної форми, кожного окремо та в сукупності всіх доказів, який щоразу є унікальним, як і сама різноманітність кримінальних процесуальних відносин.

1. Бобечко Н.Р. Доказування у стадії касаційного провадження згідно КПК України. *Митна справа*. 2013. № 6 (90). Частина 2, книга 1. С. 108–120, 112. 2. Постанова ККС ВС від 22 травня 2018 р., справа № 662/113/15, провадження № 51-879км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74309843> 3. Постанова ККС ВС від 19 вересня 2019 р., провадження № 51-10110км18 ; постанова ККС ВС від 13 червня 2019 р., справа № 658/2773/16-к, провадження № 51-5451км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82563519> 4. Постанова ККС ВС від 22 травня 2019 р., справа № 710/179/17, провадження № 51-7451км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82001773> 5. Постанова ККС ВС від 29 березня 2018 р., справа № 140/2840/14-к, провадження № 51-2288км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73189769> 6. Постанова ККС ВС від 25 листопада 2019 р., справа № 420/1667/18, про-

вадження № 51-10433кмо18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86070671> 7. Постанова ККС ВС від 28 березня 2019 р., справа № 1-13/2005; провадження № 51-10к18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80889489> 8. Постанова ККС ВС від 11 липня 2018 р., справа № 567/548/15-к, провадження № 51-3605км18 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75265900> 9. Постанова ККС ВС від 19 липня 2018 р., справа № 266/1585/14-к, провадження № 51-355км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75473805> 10. Постанова ККС ВС від 29 травня 2018 р., справа № 649/1028/15-к, провадження № 51-1794км18, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74440037> 11. Постанова ККС ВС від 26 квітня 2019 р., справа № 135/1530/16-к, провадження № 51-447км17, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73758522> 12. Постанова ККС ВС від 19 вересня 2019 р., справа № 295/15150/17, провадження № 51-9302км18 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84481854>

References

1. Bobechno N.R. Dokazuvannya u stadii kasatsiinoho provadzhennia zghidno z KPK Ukrainy. *Mytna sprava*. 2013. № 6 (90). Chastyna 2, knyha 1. S. 108–120, S. 112. [ukr]. 2. Постанова ККС ВС від 22 травня 2018 р., справа № 662/113/15, провадження № 51-879км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74309843> [ukr]. 3. Постанова ККС ВС від 19 вересня 2019 р., провадження № 51-10110км18 ; postanova KKS VS vid 13 chervnia 2019 r., справа № 658/2773/16-к, провадження № 51-5451км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82563519> [ukr]. 4. Постанова ККС ВС від 22 травня 2019 р., справа № 710/179/17, провадження № 51-7451км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82001773> [ukr]. 5. Постанова ККС ВС від 29 березня 2018 р., справа № 140/2840/14-к, провадження № 51-2288км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73189769> [ukr]. 6. Постанова ККС ВС від 25 листопада 2019 р., справа № 420/1667/18, провадження № 51-10433кмо18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86070671> [ukr]. 7. Постанова ККС ВС від 28 березня 2019 р., справа № 1-13/2005; провадження № 51-10к18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80889489> [ukr]. 8. Постанова ККС ВС від 11 липня 2018 р., справа № 567/548/15-к, провадження № 51-3605км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75265900> [ukr]. 9. Постанова ККС ВС від 19 липня 2018 р., справа № 266/1585/14-к, провадження № 51-355км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75473805> [ukr]. 10. Постанова ККС ВС від 29 травня 2018 р., справа № 649/1028/15-к, провадження № 51-1794км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74440037> [ukr]. 11. Постанова ККС ВС від 26 квітня 2019 р., справа № 135/1530/16-к, провадження № 51-447км17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73758522> [ukr]. 12. Постанова ККС ВС від 19 вересня 2019 р., справа № 295/15150/17, провадження № 51-9302км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84481854>. [ukr].

Drozdovych Nadiia. Peculiarities of assessing evidence by the cassation court: contemporary practice

This article is devoted to the matters of providing evidence in criminal proceedings in the aspect of evidence assessment by the cassation court. The article states that evidence assessment takes place in the cassation court as a form of judicial activity that does not contradict and does not conflict with the norms of criminal procedural law concerning the powers of a cassation court to revise court rulings only within the scope of the matter of law. On the other hand, it points out the conformity of these conclusions at doctrinal, legislative and judicial practice levels. Based on the foregoing, it was established that evidence assessment by the cassation court has its own peculiarities through the prism of specifics of cassation proceedings. The foregoing is corroborated by analytical data of contemporary judicial practice of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court (CCC SC). This article describes the results of an analysis of CCC SC rulings, which demonstrate most vividly the assessment of evidence by the court of this instance. In particular, it was established that this judicial activity manifests itself the most in the rulings that exercise the authority to overrule court rulings and close criminal proceedings, and also, to change judgments of local courts and resolutions of appellate

courts due to the need to exclude certain evidence. The reasons for reversal of court rulings and for closing criminal proceedings, which overwhelmingly concern inadequate evidence assessment by courts of lower instances for the purpose of determining their quality (admissibility) and content, were analyzed. In the category of court rulings that changed judgments of local courts and resolutions of appellate courts and excluded certain evidence, judicial practice of the cassation court concerning recognition of evidence as inadmissible, because its quality is nonconformant with requirements of procedural form in view of the failure to observe the evidence gathering procedure, infringement of the investigation procedure, violation of the right to defense in the course of investigation, failure to comply with requirements to documentation and opening of evidence, or incorrect determination of the source of evidence, was demonstrated. As a result, a conclusion was drawn that the cassation court assesses evidence in the form of “assessment check”, which is a special form of implementing the principle of free assessment of evidence.

Key words: *evidence assessment, cassation court, admissibility of evidence, exclusion of evidence, closure of a criminal proceeding, “assessment check”.*